

Sammanfattning

Funktionshinder och delaktighet

Positionspaper

Med detta positionspaper vill Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) tydliggöra sina ställningstaganden för ett samlat nationellt, regionalt och lokalt ansvar för alla människors delaktighet och lika möjligheter. Positionspaperet har en bred ansats och är det första i sitt slag. Det antogs av SKL:s styrelse i november 2017.

Funktionshinder - en bred samhällsfråga

Frågor om funktionshinder är tvärssektoriella och berör samtliga verksamheter inom kommuner, landsting och regioner. Positionspaperet omfattar 72 punkter inom olika områden där SKL anser att det är särskilt viktigt att uppmärksamma delaktighet och tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning. Dokumentet innehåller också positioner med krav på regeringen och myndigheter.

1. Internationella åtaganden om mänskliga rättigheter

Sveriges åtaganden gällande FN:s konvention om rättigheter för personer och Agenda 2030 implementeras i hög grad på lokal och regional nivå. Här behövs ökad kunskap i kommuner, landsting och regioner och stärkt nationellt stöd och kunskapspridning.

2. Likabehandling och icke-diskriminering

Grundläggande är att alla medborgare ska erbjudas jämlik och god service.

3. Rättighetslagstiftning

Det behövs ett gemensamt samhällsansvar och en dialog med staten om förutsättningarna för kommuner, landsting och regioner att leva upp till sina skyldigheter och erbjuda enskilda personer deras lagstadgade rättigheter.

4. Kunskapsstyrning

Forskning om funktionshinder behöver stärkas och nå ut för att bästa tillgängliga kunskap ska finnas vid varje möte med personer med funktionsnedsättning i alla verksamheter i kommuner, landsting och regioner.

5. Medskapande

Egen erfarenhet och kunskap hos personer med funktionsnedsättning ska tas till vara genom medskapande.

6. Delaktighet och demokrati

Den lokala demokratin måste stå öppen för personer med funktionsnedsättning. Det gäller både att själv vara förtroendevald, möjligheten att kunna delta och påverka politiska processer eller att ta del av beslut som fattas.

7. Krav på tillgänglighet och social hänsyn i upphandling

Krav på tillgänglighet och social hänsyn i upphandling är viktiga verktyg för att personer med funktionsnedsättning ska kunna delta i alla verksamheter som fristående aktörer bedriver på kommuners, landstings och regioners uppdrag.

8. Nationell dialog och principer för statlig styrning

Dialogen mellan SKL och Regeringen om funktionshinderspolitiska frågor ska ge förutsättningar för samsyn och gemensamt ansvarstagande. Det är angeläget att den nationella funktionshinderspolitiken tar hänsyn till det kommunala självstyret.

9. Tillgänglighet och delaktighet

Fysiska och tekniska miljöer för verksamheter som drivs av kommuner, landsting och regioner bör utformas utifrån principen om universell utformning och tillgänglighet. Lagstadgade funktionskrav på tillgänglighet behöver vara tydliga för att möjliggöra en så entydig tolkning som möjligt.

10. Digital delaktighet och användbarhet

Kommuner, landsting och regioner bör säkerställa att deras digitala tjänster utformas så att de uppfyller gällande krav på tillgänglighet och användbarhet. Regeringen bör avsätta resurser och ge en myndighet i uppdrag att samordna arbetet med att utveckla den digitala delaktigheten.

11. Folkhälsa och jämlik hälsa

Hälsoklyftor mellan personer med funktionsnedsättning och övriga befolkningen ska minskas. Åtgärder för att främja jämlik hälsa bör vara generella men utformade och anpassade utifrån olika gruppers behov och förutsättningar och särskilt utifrån olika funktionsnedsättningar.

12. Utsatthet för våld och övergrepp

Utsatthet för våld och övergrepp behöver uppmärksammas och synliggöras när det gäller personer med funktionsnedsättning.

13. Hälsa- och sjukvård och tandvård

Alla ska ha jämlik tillgång till hälso- och sjukvård samt tandvård. Personal inom hälso- och sjukvård behöver ha kunskap om olika funktionsnedsättningar och om skillnader i hälsa.

14. Individuella stöd

En statlig kompetenssatsning för medarbetare inom kommuner, landsting och regioner som arbetar med individuella stöd är angelägen och nödvändig. Staten ska ta över hela ansvaret för personlig assistans och vara ensam huvudman.

15. Utbildning och livslångt lärande

Förskola och skola bör utveckla inkluderande lärmiljöer som kan möta behoven hos barn och elever med olika funktionsnedsättningar. Skolmyndigheternas kunskapsstöd behöver utvecklas för att möta huvudmännens, skolornas och personalens behov.

16. Arbete och egen försörjning

Kommuner, landsting och regioner ska arbeta för större mångfald och bredd i sin rekrytering. Ett hållbart och inkluderande arbetsliv är viktigt för att skapa varaktiga anställningar. Arbetsgivare ska kunna lita på att olika stödformer för personer med funktionsnedsättning fungerar på längre sikt.

17. Kultur idrott och fritid

Fler kommuner behöver ha uppföljningsbara mål inom kultur idrott och fritid när det gäller tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning. Det är även viktigt att staten följer upp sina mål för stöd och anslagsgivning inom kultur- och idrottsområdet med bäring på personer med funktionsnedsättning.